

21 juni
2017

1V Opiniepanel

Onderzoek:

**'Schoolactiviteiten onder
druk'**

'Schoolactiviteiten onder druk'

21 juni 2017

Over dit onderzoek

Dit onderzoek is gedaan in samenwerking met CNV Onderwijs. Het EenVandaag Opiniepanel heeft de vragenlijst opgesteld en CNV Onderwijs heeft basisschoolleraren per e-mail uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek. Ook zijn 500 leraren uit het EenVandaag Opiniepanel aangeschreven om deel te nemen.

Aan het onderzoek deden 1.768 basisschoolleraren mee en 116 schoolleiders. Het onderzoek vond plaats van 12 juni tot en met 19 juni 2017. De resultaten van de basisschoolleraren zijn gewogen op drie variabelen: leeftijd, geslacht en werkduur zoals bekend bij het CBS over het jaar 2016.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet:

lisette.van.vliet@eenvandaag.nl

1. Samenvatting

Peiling: 'Schoolactiviteiten staan onder druk'

Morgen spreekt de rechter zich uit of twee basisschoollerares iets te verwijten valt na de verdrinkingsdood van een Syrisch meisje tijdens het schoolzwemmen. De rechtszaak zorgt voor veel onrust op basisscholen, blijkt uit onderzoek van EenVandaag samen met CNV Onderwijs onder 1800 leraren. Eén op de vijf docenten geeft aan dat de zaak nu al gevolgen heeft: volgens 10 procent van hen is een schoolactiviteit inmiddels afgelast of is het toezicht aangepast en volgens 12 procent staat de organisatie van één of meer activiteiten ter discussie. Het gaat dan om schoolzwemmen, maar ook over de avondvierdaagse of het schoolkamp.

Veel onrust op scholen

85 procent van de ondervraagde leraren maakt zich zorgen over de ontwikkeling dat een docent voor de rechter kan verschijnen na een ongeval met een leerling onder schooltijd. Een leraar die meedeed aan het onderzoek zegt: *'Het is al vreselijk dat het gebeurd is, maar om daar de schuld van te krijgen als leraar gaat mij te ver. Je kunt ongelukken nooit voorkomen, dertig leerlingen kun je niet vasthouden met twee handen.'* Anderen wijzen op de hoge werkdruk en grote klassen, die het toezicht tijdens activiteiten extra lastig maken. *'De overvolle klassen, te veel werkdruk, weinig pauze. Als ik de schuld kan krijgen, ga ik in de toekomst geen schoolactiviteiten meer begeleiden.'* Eén op zeven leraren verwacht dat er in de toekomst ook minder schoolactiviteiten georganiseerd worden. *'We gaan nu met buikpijn naar de zwemlessen, omdat we bang zijn dat er iets zal gebeuren en jij dan als leerkracht iets ten laste kan worden gelegd,'* aldus een deelnemer.

Leraren kennen protocollen onvoldoende

Iedere school moet duidelijke veiligheidsafspraken hebben voor schoolactiviteiten, vastgelegd in bijvoorbeeld een protocol of handboek. Bijna de helft (47%) van de ondervraagde leraren geeft aan deze veiligheidsmaatregelen op hun eigen school niet (genoeg) te kennen. *'De afspraken zijn niet voor iedereen duidelijk en nooit echt goed gecommuniceerd binnen het team,'* zegt een docent. Er is nu op veel scholen discussie wie eindverantwoordelijk is, geven veel ondervraagden aan. Tegelijkertijd waarschuwen enkele deelnemers ook voor dikke protocollen die alleen maar zorgen voor 'schijnveiligheid'. *'Alles kan altijd beter. Maar als bij iedere activiteit hele draaiboeken met regels en afspraken en*

beschrijvingen van verantwoordelijkheden verplicht worden gesteld, sla je door. Er wordt dan niets meer buiten school georganiseerd en niemand wil de verantwoordelijkheid nemen.'

Wie eindverantwoordelijk?

Als je het aan de docenten zelf vraagt, vindt de grootste groep (57%) dat zowel het schoolbestuur als de betrokken leraren eindverantwoordelijkheid moeten dragen voor de veiligheid van leerlingen tijdens schooluitjes. Als een leraar het protocol van school niet naleeft en er gebeurt een ongeluk met een leerling, vindt de grootste groep (46%) het te ver gaan dat een leraar persoonlijk aansprakelijk gesteld kan worden. Een derde (33%) vindt dat dit wel zou moeten kunnen en één op de vijf 'weet het niet'. *'Dit blijft moeilijk', aldus een deelnemer. 'Als je een kind helpt op het toilet of een pleister moet halen, moet je de klas een moment alleen laten. Dan kan er altijd iets gebeuren.'*

2. Zorgen onder leraren

EenVandaag heeft samen met CNV Onderwijs ruim 1.700 basisschoollerares ondervraagd en 116 schoolleiders. In deze rapportage de antwoorden van de leraren. De antwoorden van de schoolleiders liggen grotendeels in lijn met die van de leraren.

Volgende week doet de rechter uitspraak in de zaak van een Syrisch meisje dat is verdrongen tijdens het schoolzwemmen. Vijf personen, waaronder twee docenten, zouden tekort geschoten zijn in het toezicht tijdens het schoolzwemmen. Het meisje verdrong en hen wordt dood door schuld verweten.

Het is een vrij unieke zaak omdat niet de school maar de docenten zelf persoonlijk aansprakelijk zijn gesteld.

Hoeveel zorgen maakt u zich over het feit dat leraren strafrechtelijk vervolgd kunnen worden voor een ongeval met een leerling tijdens een schoolactiviteit*?

Veel zorgen: 85%

Weinig zorgen: 13%

Weet niet / geen mening: 2%

**Denk bij schoolactiviteiten bijvoorbeeld aan een sportdag, de avondvierdaagse, kamp of een uitje naar de dierentuin.*

Waarom? Licht hier uw antwoord toe.

Duidelijk is dat deze zaak voor veel onrust heeft gezorgd op scholen, zo blijkt uit de vele reacties op het onderzoek. Veel leraren zijn bang dat als het in deze zaak komt tot een veroordeling voor dood door schuld, er in de toekomst vaker leraren voor de rechter moeten verschijnen. Ook zeggen velen dat de klassen groot zijn, wat toezicht moeilijker maakt, en dat ouders in deze tijd veel minder beschikbaar zijn om te helpen met uitjes. Velen overwegen nu al te stoppen met uitjes of dit ter discussie te stellen. Anderen geven aan dit te gaan doen als het tot een veroordeling komt.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Als dat zo is, plaats je 't schoolreisje bijv. in een heel ander daglicht. Verantwoording erg groot dan... je kunt ze echt niet allemaal de hele dag in de gaten houden in een speeltuin bijvoorbeeld.'

'Er kan altijd wat gebeuren. Je kunt ongelukken nooit voorkomen. Het is al vreselijk dat het gebeurt, maar om daar ook nog "de schuld" van te krijgen gaat mij te ver. Denk ook aan overvolle klassen, teveel werkdruk, te weinig pauze. In hoeverre kun je een dergelijk ongeluk volledig wijten aan de leerkracht. Moet dit dan niet breder getrokken worden?'

'Al ben je zelf zo voorzichtig en voortdurend aan het tellen.... 30 leerlingen houd je niet allemaal vast met 2 handen.'

'Als de voorbereidingen zorgvuldig zijn getroffen, kan er toch iets gebeuren. Geen enkele leerkracht kan een ongeval met of zonder ernstige afloop voorkomen. Een leerkracht houdt ontzettend veel van zijn/haar leerlingen en wil voor ieder kind het beste.'

'Als de leerkrachten aansprakelijk worden gesteld in deze zaak, zal het in de toekomst veel vaker gebeuren dat leerkrachten strafrechtelijk vervolgd gaan worden. Het gaat mogelijk leiden tot Amerikaanse praktijken.'

'Als dit gaat betekenen dat bij een ongeval van een kind de leerkracht verantwoordelijk wordt gehouden vind ik dit zorgwekkend. Je staat als leerkracht alleen voor een grote groep (34 leerlingen is al heel gewoon) en de populatie kinderen wordt steeds meer complex (gedragsproblemen/psychische stoornissen zoals autisme etc.). Als ik als leerkracht persoonlijk de schuld krijg van iets waar ik vind dat de school en het ministerie van onderwijs aansprakelijk voor is (genoeg begeleiding, extra ondersteuning voor kinderen met gedrags- en/of psychische problemen) zal ik in de toekomst geen buitenschoolse activiteiten meer gaan doen.'

'Als je met kinderen een dagje uit gaat, kun je nooit garanderen dat er niet iets gebeurt...Ik ga me dus eerst 100x bedenken of ik bijvoorbeeld nog op de fiets stap om ergens naar toe te gaan met de kinderen. Of wat dacht u van kinderen in mijn auto meenemen omdat er te weinig ouders zijn die kunnen rijden?????'

'Als deze zaak uitspraak persoonlijke aansprakelijkheid wordt, dan ga ik maatregelen nemen om mijzelf in te dekken tijdens een uitstapje. Ik ben eindverantwoordelijk voor de activiteit, maar wil niet persoonlijk aansprakelijk zijn, omdat ik niet altijd invloed heb op het gebeuren. Je doet zoiets niet expres. Voortdurend moet ik keuzes maken met een groep van 35 kleuters, waarvan vele hele jonge leerlingen. Voorbeeld: Vorige week tijdens het buiten spelen met 1 leerkracht (ik dus) en 34 leerlingen. 1 Kind moest nodig naar de w.c. maar kwam terug omdat ze in haar broek gepoept had. Wat doe je dan als er

niemand geroepen kan worden. Ja, ik kon dat kind toch niet zo rond laten lopen. (ze was ook helemaal overstuur - verdrietig etc.) Dus ja..... ik MOEST 33 leerlingen op dat moment even alleen buiten laten spelen, want de moeder van het kind had ik gebeld om haar te komen wassen en verschonen. Goede Keuze? Dat was er op dat moment niet echt..... Kind rond laten lopen? Hele klas / groep naar binnen omdat ik moeder moest bellen? Ja, ik voel(de) me heel rot, maar ik sta vaak met mijn handen in het haar - moet keer op keer keuzes maken en als het beleid is dat je gewoon in je eentje met 35 kleuters in 1 groep moet werken.....bijna burn out nu (in 31,18 uur p.wk.) Wat kan ik dan doen?'

'Voor een leerkracht is dit niet een "normaal" risico. Leerkrachten zijn niet toegerust/opgeleid voor deze risico's. Er is ook niet duidelijk hoe je als leerkracht beschermd bent tegen aanklachten en hoe je geholpen wordt (of juist niet). Als leerkracht ga je naar het zwembad met de kinderen, in de veronderstelling dat je alleen waar nodig helpt om de orde te bewaren, maar de zwemleerkrachten zijn degenen die de les geven. Over wie er verantwoordelijk is (zou kunnen zijn) wanneer er zoiets gruwelijks gebeurt, is mij niet duidelijk. Ik denk dat daar veel meer duidelijkheid over zou moeten komen. Ook denk ik dat niemand, ook een leerkracht niet, zo een verantwoordelijkheid kan dragen in zijn eentje. Waar is de school, of zelfs het bestuur in deze? Wat is hun rol? Zorgen heb ik vooral omdat er zo enorm veel onduidelijk is.'

'Het is bijna ondoenlijk om alles en iedereen in de gaten te houden. Zo loop ik al jaren niet meer mee met de avondvierdaagse. De ouders, die als begeleider, meelopen, zijn aan het kletsen en telefoneren terwijl de leerkracht de orde kan handhaven. En de leerkracht wordt vervolgens als boeman gezien. Nu gaan ze zelfs zover dat je persoonlijk aansprakelijk wordt gesteld, waar blijft de beroepsaansprakelijkheid? Een slechte ontwikkeling in een beroep waar de werkdruk groot is en je uiteindelijk voor een ongeluk aansprakelijk wordt gesteld. Wie wil nog in het onderwijs werken.'

3. Wie is eindverantwoordelijk?

Iedere school moet duidelijke veiligheidsafspraken hebben wat betreft schoolactiviteiten, vastgelegd in bijvoorbeeld een protocol of handboek. Hierin staan taken en verantwoordelijkheden benoemt per activiteit. Het schoolbestuur moet zorgen dat de afspraken up-to-date zijn. Alle leraren moeten de veiligheidsafspraken kennen en naleven.

Wie zou wat u betreft eindverantwoordelijk moeten zijn voor de veiligheid van leerlingen tijdens schoolactiviteiten*?

Het schoolbestuur:	27%
Zowel het schoolbestuur als de betrokken leraar / leraren:	57%
De betrokken leraar / leraren:	5%
Weet niet / geen mening:	11%

**Denk bij schoolactiviteiten bijvoorbeeld aan een sportdag, de avondvierdaagse, kamp of een uitje naar de dierentuin.*

Stel nu dat er sprake is van een verdenking van verwijtbaar handelen door de leraar.

Als er een verdenking is van verwijtbaar handelen door een leraar bij een ongeval met een leerling onder schooltijd: vindt u dat een leraar dan persoonlijk aansprakelijk gesteld moet kunnen worden?

Ja, dat moet kunnen:	33%
Nee, dat moet kunnen:	46%
Weet niet / geen mening:	22%

Wie zou wat u betreft eindverantwoordelijk moeten zijn? Waarom? Licht hier uw antwoord toe.

Veel ondervraagde leraren geven aan dat de school (eind)verantwoordelijk zou moeten zijn, omdat die de uitjes heeft bedacht of goedgekeurd. Toch draagt een leraar ook verantwoordelijkheid, zeggen veel deelnemers. Moet een leraar zich voor de rechter verantwoorden als ze denken dat hij/zij een fout heeft gemaakt? Die grens vinden deelnemers lastig te trekken. Velen zeggen: 'geen enkele leraar wil een ongeval en vaak zit een ongeluk in een klein hoekje'. Enkele deelnemers geven aan dat ook de ouders een verantwoordelijkheid hebben, bijvoorbeeld bij schoolzwemmen. Sommigen zeggen dat de wet ze juist zou moeten beschermen.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'30+ kinderen in dierentuin kan niet alleen de verantwoording zijn van de leerkracht. Ook ouders worden hierbij ingeschakeld. Wie is er dan verantwoordelijk? Elke ouder krijgt toezicht op 5 kinderen, maar ik krijg dan de schuld als er iets mis gaat. Als leerkracht zou ik weigeren om nog schoolreisjes te begeleiden.'

'Activiteiten worden in schoolverband georganiseerd. Het is de taak van de directie om ervoor te zorgen dat er goede afspraken zijn en erop toe te zien dat deze afspraken nageleefd worden. Directie/bestuur zijn dus eindverantwoordelijk.'

'Dit is een hele moeilijke. De leerkracht kan wel een fout maken maar zal dit niet met opzet doen. Ook een leerkracht is maar een mens.'

'Alleen als er geconstateerd wordt dat de leraar echt nalatig is geweest in zijn verantwoordelijkheid en zich niet aan de veiligheidsafspraken heeft gehouden. Toch blijft het heel lastig. Als je een kind op het toilet helpt of een pleister moet halen of ouder moet bellen omdat een kind ziek is, moet je de klas een moment alleen laten. Ook als je in de klas bent, en een kind dat op zijn stoel wipt valt met ernstig gevolg, wie is daar dan verantwoordelijk voor?'

'Leerkrachten zijn in dienst van het schoolbestuur. Deze moeten veiligheid bespreekbaar maken, borgen en controleren. Het is heel makkelijk om dit af te schuiven naar leerkrachten. Dat mag het salaris wel worden vertienvoudigd.'

'In mijn optiek heeft een leerkracht al snel verwijtbaar gehandeld in Nederland. De balans slaat heel snel door dat je als leerkracht alles maar moet kunnen voorkomen omdat het nou eenmaal jouw beroep is. Dat je als leerkracht vaak met heel veel dingen tegelijk bezig bent tijdens zo'n activiteit wordt over het algemeen niet in ogenschouw genomen. Daarom vind ik dat de leerkracht wel echt beschermt moet kunnen worden door de wet.'

'De school, want die verplichten jou mee te gaan op zwemles wat een hele verantwoordelijkheid is. Jijzelf ook als je duidelijk nalatig gedrag heb vertoont door bijvoorbeeld koffie te gaan drinken terwijl je op had moeten letten. Verdrinken is echter een momentopname en even omdraaien kan al fataal zijn.'

'Eindverantwoordelijkheid ligt bij het schoolbestuur. Zij gaan akkoord met de activiteit en hebben de voorwaarden voor het veilig kunnen ondernemen van de activiteit gesteld. Neemt niet weg dat er van de betrokken leerkracht(en) gezond verstand verwacht wordt en ook verantwoordelijkheid genomen wordt.'

4. Voldoende veiligheidsafspraken?

Iedere school moet duidelijke veiligheidsafspraken hebben voor schoolactiviteiten, vastgelegd in bijvoorbeeld een protocol of handboek. Hierin staan taken en verantwoordelijkheden benoemt per activiteit. Het schoolbestuur moet zorgen dat de afspraken up-to-date zijn. De leraren moeten de veiligheidsmaatregelen kennen en naleven.

Vindt u dat de veiligheidsafspraken bij u op school voor schoolactiviteiten* goed genoeg zijn?

Ja: 33%

Nee: 16%

Ik ken de afspraken niet (genoeg): 47%

Geen mening: 4%

Denk bij schoolactiviteiten bijvoorbeeld aan een sportdag, de avondvierdaagse, kamp of een uitje naar de dierentuin.

Licht hier uw antwoord toe.

Een deel van de leraren geeft aan het protocol niet te kennen en wil dit snel aanklaarten op school. Een ander deel dat aangeeft de maatregelen niet (goed) te kennen, waarschuwt er juist voor dat het niet te ver moet doorslaan met protocollen en wijzen op 'schijnveiligheid'.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Afspraken staan onvoldoende op papier. Maar leerkrachten en ouders kennen de verwachtingen over en weer in onvoldoende mate.'

'Alles kan altijd beter. Maar als bij iedere activiteit hele draaiboeken met regels en afspraken en beschrijvingen van verantwoordelijkheden verplicht worden gesteld, sla je door. Er wordt niets meer buiten school georganiseerd en niemand wil de verantwoordelijkheid nemen.'

'Door het voorval met het verdrinken meisje liggen de afspraken weer onder de loep en wordt er ook in de wandelgangen veel over gepraat. Komt als agendapunt op een vergadering. Schoolreisje naar de Efteling is nu ook een punt waar rampscenario's bij bedacht worden. Men voelt zich onzeker en zal blij zijn als alle risicovolle evenementen

weer achter de rug zijn.'

'Als je mee gaat naar de zwemles, krijg je het protocol onder ogen. Dat is heel prettig. Maar bij zaken als avond vierdaagse of sportdag is er naar mijn weten nooit een protocol overlegd. Dat zou dus beter kunnen.'

'De afspraken zijn niet bekend bij het personeel. Waarschijnlijk staat dat document naast de rest van de papieren ridders.....'

'De protocollen liggen in de kast voor de inspectie. Wordt weinig besproken, ook niet met nieuwe collega's. Alleen als iets wordt aangepast wordt het besproken.'

'Alles is dicht geplamuurd met protocollen; op het absurde en onhoudbare af.'

'Er is nog te weinig duidelijkheid hierover. Bovendien vind ik dat je als leerkracht er ook voor moet kunnen kiezen om een activiteit niet te doen als je vindt dat de verantwoordelijkheid te groot is.'

'Bij ons zijn er zijn concrete afspraken/checklist voor leerkrachten volgens de risico inventarisatie en evaluatie voor basisscholen. Prima dus.'

'Er zijn bij schoolactiviteiten ook veel ouders betrokken die groepjes leerlingen begeleiden/meenemen in de auto of op de fiets meerijden met de groep. Hoe ligt daar de aansprakelijkheid? Ik vind het allemaal erg ingewikkeld worden. Alles volledig dichttimmeren kan niet. Niet alles is in protocollen vast te leggen. Hoe meer er vastgelegd wordt hoe lastiger het wordt om na te leven. Dan is het einde zoek. Dan krijgen we te maken met Amerikaanse toestanden en kan er voor iedere bult/schaafwond aansprakelijkheid worden opgeëist. Een algemeen protocol van handelen bij activiteiten buiten school lijkt mij zinvol, niet tot in details uitgewerkt voor alle afzonderlijke activiteiten. Een afspraak zou kunnen zijn: Er is nooit een leerling als eerste en laatste in de rij. Dat betekent echter dat er altijd 2 leerkrachten moeten zijn bij een activiteit buiten school en die zijn er simpelweg niet.'

'Ik denk dat, naar aanleiding van wat er nu speelt, heel kritisch moet worden gekeken naar het veiligheidsprotocol. Het is wat mij betreft in ieder geval goed het hier met elkaar over te hebben zodat we weten wat er in staat en wie er wanneer aansprakelijk is.'

'Protocollen en handboeken geven schijnveiligheid. Je moet zelf doordrongen zijn van je

verantwoordelijkheid, maar je niet laten leiden door angst. Scholen moeten met groepen op de fiets kunnen. Het is dan heel spijtig als er een ongeluk gebeurt, maar normaal gesproken niet verwijtbaar.'

'Waarschijnlijk komt in een protocol te staan dat je altijd de ogen op de kinderen moet houden, dat je bijvoorbeeld bij een zwemles dus actief naast de kant staat, maar je ontkomt er naar mijn idee niet aan, dat je soms met collega's nog even staat te praten over een ouder die nog even iets kwam delen, een voorval met een kind, een hulpvraag waar je antwoord op zoekt etc etc... Je ogen zijn 95% van de gevallen op de kinderen en ik vrees dat 100% niet haalbaar is. Dus hoe mooi een protocol ook gemaakt zal zijn/ of gaat worden....het zal altijd lastig zijn dit na te leven. Een ongeluk zit in een klein hoekje...maar toch zal een jurist vast wel iets 'vinden' wat dan neerkomt op verwijtbaar?! enge ontwikkeling...'

'Alles kan altijd beter. Maar als bij iedere activiteit hele draaiboeken met regels en afspraken en beschrijvingen van verantwoordelijkheden verplicht worden gesteld, sla je door. Er wordt niets meer buiten school georganiseerd en niemand wil de verantwoordelijkheid nemen.'

5. Staan er nu activiteiten ter discussie?

Is de organisatie van één of meer schoolactiviteiten bij u op school aangepast en/of staat het ter discussie door deze zaak? U kunt meerdere antwoorden aankruisen (antwoordoptie 'nee' is een unieke keuze).

Ja, één of meer activiteiten is verminderd en/of afgelast:	3%
Ja, het toezicht bij één of meer activiteiten is aangepast:	7%
Ja, de organisatie van één of meer activiteiten staat ter discussie:	12%
Nee:	80%

Wat staat er eventueel ter discussie? Licht hier uw antwoord toe.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Dit jaar hebben een aantal collega's geprobeerd het zwem uitje tegen te houden. Dat is niet gelukt. We gaan toch zwemmen. De leerkrachten die niet wilden hebben hun werkdag geruild. Ik ga mee in plaats van een collega die de verantwoordelijkheid niet wil.'

'Avondvierdaagse is afgeschaft en sommige activiteiten tijdens kamp, met name in de avond.'

'Het schoolzwemmen wil ik wel ter discussie gaan stellen. In het protocol staan namelijk merkwaardige zaken. De leerkracht is namelijk altijd verantwoordelijk. Dus ook als er in de les iets mis gaat in het water. Je moet dus ingrijpen als je denkt dat er een onveilige situatie is. En dat inschatten is lastig voor een leerkracht. Ik ben zelf volledig bevoegd om zwemles te geven en zwemexamens af te nemen. Ik weet op welke signalen ik moet letten, waar de gevaren in kunnen zitten. Maar een doorsnee leerkracht niet. Dan kun je iemand ook niet verantwoordelijk houden voor de situatie. In mijn situatie moet ik op mijn 32 leerlingen letten. Echter daar zitten ook 2 leerlingen bij die speciale aandacht nodig hebben. Een leerling met diabetes, waarbij ik via de sensor de waarden in de gaten moet houden en als er een signaalstoring is op de uiterlijke signalen af moet gaan. Verder is er een leerling bij met epilepsie. Dat betekent dat ik vooral op het groepje let waar deze leerlingen in zitten en dat andere leerlingen wat minder aandacht/toezicht van mijn kant krijgen. Ben ik dan verwijtbaar/schuldig als er iets gebeurt? Als de leerlingen onder toezicht staan van het badpersoneel, dus les krijgen, vrijzwemmen of zich verplaatsen van de ene naar de andere plek vind ik dat het badpersoneel verantwoordelijk is. De leerkracht

is verantwoordelijk voor medische en gedragsmatige zaken en verantwoordelijk voor de leerling als die de groep even verlaat om (toiletbezoek). Dan is er een duidelijke afbakening en houdt iedereen zich bij zijn eigen deskundigheid/vakgebied.'

'Ik heb, samen met collega's, besloten om bij lichte twijfel niet meer te participeren. Wij gaan activiteiten nu inderdaad uit de weg.'

'Avondvierdaagse/ Niet meer onder verantwoording van de school. een middagje naar het bos ? Echt niet meer. Deze rechtszaak maakt erg veel kapot. Fout, fout, fout.'

'Bij buitenschoolse activiteiten gaan we alleen op pad indien er genoeg begeleiding is. Voorheen gingen we, bij gebrek aan hulp, toch, want het is zo zelig voor de leerlingen als er een activiteit niet door kan gaan, nu doen we dat niet meer. Onvoldoende hulp= geen uitstapje.'

'Er is nog niets afgelast, maar a.s. vrijdag hebben wij een schoolreis en over twee weken een excursie. Ik ga nooit onbezorgd weg, maar nu toch wel met een extra steen op mijn maag en ik zal zeker nog een keer nadenken over de afspraken die wij met de groep maken bij deze uitstapjes.'

'Het kamp van de bovenbouw met daarbij het zwemmen en het klimmen in een klimbos. Moeten we dit nog doen als 1 collega hiervoor volledig verantwoordelijk is?'

'Kunnen we nog met ouders en kinderen in de auto's naar de kinderboerderij?'

'We hebben er wel uitgebreid over gesproken in het team, maar we willen de kinderen geen activiteiten ontzeggen uit een gevoel van angst. Wat kun je dan nog wel doen met ze? Buiten spelen is dan al een risico.'

Denkt u dat deze zaak invloed heeft op het aantal schoolactiviteiten dat georganiseerd gaat worden bij u op school?

Ik verwacht dat er ongeveer evenveel schoolactiviteiten georganiseerd gaan worden: 64%

Ik verwacht dat er nu minder schoolactiviteiten georganiseerd gaan worden: 15%

Weet niet / geen mening: 21%

6. Staat schoolzwemmen ter discussie?

Werd er dit schooljaar (2016/2017) schoolzwemmen georganiseerd op uw school?

Ja, N = 486 leraren

U heeft aangegeven dat er dit schooljaar schoolzwemmen werd georganiseerd op uw school.

Is de organisatie van het schoolzwemmen bij u op school aangepast of staat het ter discussie door deze zaak? U kunt meerdere antwoorden aankruisen (antwoordoptie 'nee' is een unieke keuze).

Ja, het aantal keren schoolzwemmen is verminderd / gestopt:	5%
Ja, het toezicht is aangepast:	13%
Ja, de organisatie van het schoolzwemmen staat ter discussie:	19%
Nee:	69%

Wat is er eventueel aangepast en/of waar is discussie over? Licht hier uw antwoord toe.

Hieronder een willekeurige selectie uit de open antwoorden:

'Afhankelijk van de uitspraak van de rechter gaan we het deelnemen aan het schoolzwemmen heroverwegen. Het toezicht van de leerkrachten is aangepast van toezicht vanaf de zijkant naar rondlopen bij het bad.'

'We gaan met buikpijn naar de zwemlessen, omdat we bang zijn dat er iets zal gebeuren en jij dan als leerkracht iets ten laste kan worden gelegd.'

'De zwemles voor gr 3 en 4 staat momenteel ter discussie.'

'Het zwemmen is bij ons afgeschaft. De situatie in het zwembad is zo onoverzichtelijk! Het zwembad is verdeeld in drie aparte delen. Met 60 kinderen gaan er slechts twee leraren mee, de kinderen kunnen op vijf manieren het zwembad betreden. Als er bij ons iemand verzopen zou zijn, waren we met te weinig mensen geweest, en hadden we sowieso een groot probleem gehad in dit zwembad in Den Haag. Het omkleden vindt boven plaats, daar moet toezicht zijn. Als de eerste kinderen al naar beneden mogen lopen, kan er

slechts1 leerkracht mee. Dat is niet voldoende om alle toegangen naar het zwembad in de gaten te houden.'

'Het protocol is nauwkeurig doorgenomen en de discussie is gevoerd met het zwembadpersoneel betreffende de verantwoordelijkheden. Telmomenten zijn aangescherpt (al werden deze al goed uitgevoerd) en het moment van overdracht is duidelijk.'

'Het zwemmen gaat door maar er is in het team besproken extra alert te zijn tijdens het zwemmen en vooraf de kinderen zonder diploma aanmelden bij badmeesters/juffen. Ook heeft de school een zwemcoördinator aangesteld om de lijnen kort te houden en protocol na te leven.'

'Ik vind dat er wel over gesproken moet worden. Tijdens de zwemles bij ons in het zwembad kun je als leerkracht nooit alle leerlingen tegelijk zien, omdat het ondiepe en diepe bad van elkaar gescheiden zijn / niet in een ruimte.'

'Voorstel stoppen met schoolzwemmen ligt bij MR, overigens vorig voorjaar ook al. Nu wordt het definitief afgeschaft. Betreffende leerkracht is ook erg geschrokken van de strafzaak tegen de leerkracht van het verdronken meisje.'

'Het leeft erg op onze school. Ik ga met mijn klas wekelijks naar schoolzwemmen. Ik heb, samen met een collega, de kwestie voorgelegd aan de directie en MR. Indien de betrokken personen daadwerkelijk worden bestraft, ben ik niet langer bereid deze taak voor mijn rekening te nemen. Wij trekken de zaak ook breder: schoolreis / kamp / gym.'

7. Beroep van leraar

Geef aan of u het hier mee eens of oneens bent:

'Als er door deze zaak minder schoolactiviteiten georganiseerd worden, gaat dit ten koste van de kwaliteit van het onderwijs'

Mee eens: 58%

Mee oneens: 29%

Weet niet / geen mening: 13%

Licht hier uw antwoord toe.

'Als kinderen zich iets herinneren van hun schooltijd zijn het deze activiteiten wel. Het zou vreselijk zijn als we ons zo moeten indekken dat het niet meer zou kunnen.'

'Als je kinderen beweging wilt bieden horen daar activiteiten bij. Het kan ook tijdens een gymles gebeuren. Je wilt kinderen voorbereiden op de maatschappij daar horen dus ook uitstapjes bij.'

'Kwaliteit onderwijs hangt niet af van kamp of schoolreis, sportdag. Wel extra waarde voor welzijn kinderen.'

'Betekenisvolle activiteiten in de natuur, theaterbezoek en leerzame activiteiten in bijv. een kasteel voor geschiedenis e.d., staan dicht bij de belevingswereld van kinderen. Ook beklijft alles wat ze leren dan beter. Ook activiteiten die sfeer verhogend zijn belangrijk om een kind zich prettig te laten voelen op school en daardoor de leerprestaties te verhogen.'

'Daar gaat de didactische kwaliteit van het onderwijs niet op achteruit. Maar het heeft te maken met de sociale en culturele uitstapjes die ook belangrijk zijn voor de groepsvorming. Vooral in deze tijd.'

'Deze activiteiten zijn vaak extraatjes. Dus we blijven voortaan binnen de 4 veilige muren van het klaslokaal.'

'Het gaat vaak over activiteiten buiten het schoolterrein waarbij kinderen een andere mate van vrijheid hebben dan in het klaslokaal. Wat ze gaan missen zijn de leuke dingen die je alleen met een grote groep kunt doen, kamp, schoolreisje met bosspelen, zwemles enz.'

'Een heleboel andere activiteiten kunnen ouders zelf oppakken, kunst & cultuur, zwemles, avondvierdaagse. Alleen jammer voor de kinderen waarvan de ouders geen geld hebben voor dit soort activiteiten of ouders die niet uit hun comfortzone willen stappen en dit soort dingen dus niet gaan ondernemen. Als mens kun je je minder breed ontwikkelen en dat is jammer.'

'Het is juist belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen om buitenschoolse activiteiten te doen. Wij moeten de kinderen klaar maken voor de maatschappij. En daar horen deze (betekenisvolle) activiteiten ook bij.'

'Ik vind dat het beroep van leraar onaantrekkelijker wordt door deze zaak'

Mee eens:	67%
Mee oneens:	21%
Weet niet / geen mening:	12%

